

Ontwerp burgerberaad Zwolle 2023

Doelstelling en randvoorwaarden

Het doel van het Zwolse burgerberaad is samen te vatten tot het ontdekken van mogelijkheden en het vermijden van patstellingen bij het maken van beleidskeuzes. We willen de stem en de belangen van inwoners stevig laten klinken in het beleidsontwerp en -uitkomst. Ten tweede helpen burgerberaden om verder te komen in het beleid door kennis en ervaringen met elkaar te delen, zodat er kruisbestuiving plaatsvindt en de aanwezigen elkaar inspireren.

Als een burgerberaad voldoende doordacht georganiseerd wordt, kan het de betrokkenheid van burgers vergroten, het draagvlak voor maatregelen verbreden en profiteren van de kennis in de samenleving om maatregelen wat betreft ontwerp en uitvoering zo goed mogelijk aan te laten sluiten. Bovendien kan een burgerberaad ertoe bijdragen dat een open dialoog in de samenleving versterkt wordt en tegenstellingen makkelijker overbrugd kunnen worden.¹

In het rapport van de Adviescommissie burgerbetrokkenheid bij klimaatbeleid is een aantal randvoorwaarden opgesteld voor de effectieve toepassing van burgerberaden. Zo moet er ten eerste een duidelijke vraagstelling zijn, waarbij de inzet van het burgerberaad duidelijk is en ook waarom een burgerberaad juist bij dit vraagstuk een toegevoegde waarde heeft. Ten tweede moet er een duidelijke inbedding in de politieke besluitvorming aanwezig te zijn, waarbij vooraf heel concreet is afgesproken met welk mandaat het burgerberaad aan de slag gaat. Ten derde is het van belang dat tijdens de uitvoering van het proces een onafhankelijke en onpartijdige moderator werkzaam is. Ten vierde, moet er voldoende aandacht zijn voor inclusiviteit. Iedereen moet een gelijke kans hebben om deel te nemen, waarbij de nodige moeite gedaan wordt om gelijkwaardige deelname mogelijk te maken. Ten vijfde moet er een sterke verbinding aanwezig zijn tussen de burgers die actief deelnemen (mini-publiek) en de rest van de samenleving (maxi-publiek). Als laatste – en zesde - punt moet er een transparant vervolg op de voorstellen uit het beraad in de politieke besluitvorming opgenomen zijn, waarbij het duidelijk is wat met de uitkomsten van het beraad gedaan wordt. Met dit ontwerp heeft de werkgroep Inwonerbetrokkenheid geprobeerd aan deze voorwaarden te voldoen.

Het onderwerp: Klimaatneutraal in 2040

Uit onderzoeken weten we dat een burgerberaad meerwaarde en impact heeft voor deelnemers en overheid als het onderwerp aan de volgende voorwaarden voldoet:

- Als het onderwerp complex is en verschillende invalshoeken heeft, die verkend moeten worden voordat er een oplossing gekozen kan worden;
- Als er conflicterende opvattingen/waarden rondom het onderwerp spelen;
- Als het onderwerp diverse oplossingsrichtingen kent waaruit een keuze gemaakt moet worden;
- Als een keuze winnaars en verliezers zal opleveren (op onderwerpen waar politici door de gevoeligheid daarom lastig een harde uitspraak doen (bijv. abortuswetgeving in Ierland, extra klimaatmaatregelen in Amsterdam en vuurwerkopslag in Enschede)
- Als er voorzien kan worden in de opvolging van de maatregelen/adviezen.

Tijdens het debat kwam vanuit verschillende fracties de wens naar voren om de raad het onderwerp en de vraagstelling te laten vaststellen. Een beraad over klimaat is door meerdere fracties genoemd als meest urgent en daarmee kansrijk onderwerp. Op basis van het debat, een dialoog in de werkgroep en een gesprek met de ambtelijke informanten komen de leden van de werkgroep tot de wens om een beraad te organiseren over de ambitie om Zwolle in 2040 op een voor inwoners eerlijke manier klimaatneutraal te zijn.

¹ Adviescommissie Burgerbetrokkenheid 2021

Datum 9 februari 2023

De werkgroep komt tot dit voorstel omdat klimaatproblematiek (ook) in Zwolle zeer urgent is. Met enerzijds unieke Zwolse uitdagingen, maar anderzijds mogelijkheden te leren van de beraden over klimaat die andere steden/regio's georganiseerd hebben. Een maatschappelijke opgave van deze omvang kan in Zwolle niet zonder betrokkenheid van inwoners worden aangepakt.

Op basis hiervan komt de werkgroep tot het voorstel om een beraad te organiseren over klimaat. De overige als geschikt geachte onderwerpen zijn verder toegelicht in bijlage 2. Uiteraard kan uw raad ook één van deze thema's kiezen.

Zwolle Klimaatneutraal in 2040

Het landelijke Klimaatakkoord (2019) is een onderdeel van het Nederlands klimaatbeleid. Het belangrijkste doel van het Klimaatakkoord is de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn.

Het landelijk Klimaatakkoord vormt de basis voor de energietransitie in Zwolle. In 2017 is (in het Plan van Aanpak Zwolle geeft Energie) al bepaald dat in 2025 de hoeveelheid CO₂ uitstoot in vergelijking met 1990 25% lager ligt en dat we 25% van de totale energievraag op duurzame wijze opwekken. In het nieuwe coalitieakkoord van juni 2022 is de 'stip op de horizon' om klimaatneutraal te zijn naar voren gehaald van 2050 naar 2040. Klimaatproblematiek is urgent en een maatschappelijke opgave van deze omvang kan in Zwolle niet zonder betrokkenheid van inwoners worden aangepakt. Er zijn doordachte plannen nodig, die breed worden geaccepteerd en mensen enthousiast maken om mee te werken. Uiteindelijk moeten zij immers instemmen met maatregelen en zelf actief aan de slag gaan

Mandaat en opvolging van het beraad

De sleutel tot het slagen van een burgerberaad zit voor een groot deel in het politiek en ambtelijk willen en kunnen opvolgen van de adviezen die een beraad geeft. De gemeenteraad zal formele uitkomsten/adviezen van het beraad altijd moeten wegen wanneer zij een herijking van een visie of een beleidsstuk betekenen en een (extra) investering vragen. Hierover knopen doorhakken is ook precies de taak van de volksvertegenwoordigers in de gemeenteraad. De afweging over de verdeling van kosten en baten blijft bij uitstek een politieke kwestie.

De uitspraken die de raad doet over het mandaat zijn wat betreft de werkgroep bedoelt om haar betrokkenheid en toewijding voor het proces van het burgerberaad uit te spreken. De gemeenteraad heeft tijdens het debat over de opinienota aangegeven dat zij de adviezen van het beraad wil beschouwen als zwaarwegend en voornemens te zijn om tenminste de meest kansrijke adviezen over te nemen.

Voorgesteld wordt om behalve het mandaat ook de volgende voorwaarden te verbinden aan de opvolging van de adviezen:

1. Het burgerberaad mag niet gebruikt worden voor uitstel van bestaande projectideeën. Een burgerberaad is bedoeld als een versneller voor klimaatmaatregelen. Alles wat daar met de huidige plannen nu al aan bijdraagt moet volgens de bestaande planning kunnen doorgaan.
2. Het burgerberaad heeft diverse mogelijke uitkomsten, die mogelijk leiden tot projecten die ergens in de gemeente uitgevoerd zullen gaan worden. Over de uitvoering van die projecten moet altijd participatie plaatsvinden met belanghebbenden in dat gebied, inwoners, verenigingen, bedrijven etc. De aanstaande participatieaanpak zal leidend zijn bij deze afstemming.

Datum 9 februari 2023

Opzet en duur van het beraad

Er is geen gouden formule voor de grootte en duur van een beraad. Het gemiddelde burgerberaad wat afgelopen jaren in België en Nederland¹ is georganiseerd bestond bij de start uit minstens 100 deelnemers die in totaal zo'n 4 tot 7 keer bij elkaar komen gedurende gemiddeld ca. 18 weken, één sessie duurt in de regel zo'n 4 tot 6 uur en zal op doordeweekse avonden en op zaterdagen plaatsvinden. Bij een start met 100 personen is het reëel om aan te aannemen dat ca. 80 personen het hele proces ook daadwerkelijk deelnemen. Het beraad voltrekt zich vervolgens volgens drie fasen. Het is de verantwoordelijkheid van de voorzitter van het beraad om te zorgen dat het proces duidelijk en transparant verloopt met ruimte voor bijsturing, ook voor deelnemers. We gaan op hoofdlijnen uit van het volgende proces:

Fase 1: Leren (1-2 sessies)

De geselecteerde leden zullen nog geen experts zijn over het onderwerp. Daarom krijgen zij tijdens de eerste sessie(s) (plenair) de nodige informatie en ondersteuning van diverse experts om te leren over het onderwerp. Deelnemers worden geholpen om het onderwerp van verschillende perspectieven te onderzoeken. Deelnemers kunnen zelf ook experts of stakeholder uitnodigen om toelichting te geven mochten zij behoefte hebben aan meer informatie.

Fase 2: Delibereren (2-3 sessies)

De deelnemers gaan onder begeleiding van een facilitator (gespreksleider) in kleinere gesprekstafels van 8 tot 10 personen uiteen en proberen in dialoog persoonlijke en sociale verschillen te overbruggen en tot consensus over aanbevelingen of adviezen te komen. Tijdens deze deliberatie fase kan het behulpzaam zijn om de gevolgen van de concept aanbevelingen/adviezen te laten doorrekenen door inhoudelijke experts of ambtelijk deskundigen. De kern is dat de deelnemers zich op basis van wetenschappelijke informatie kunnen informeren over een onderwerp en er met elkaar en met de buitenwacht over van gedachten kunnen wisselen. Vrijuit associëren en elkaar bevragen. Dat vergt van deelnemers de bereidheid zich in te leven in perspectieven van anderen via een dialoog. Uitwisseling van argumenten, inzichten en voorlopige meningen is essentieel om tot een goed en geaccepteerd product te komen.

Fase 3: Concluderen (1-2 sessies)

De procedures lopen uiteen, maar over het algemeen worden de opgestelde aanbevelingen in het beraad elk afzonderlijk zelf in stemming gebracht. Veel beraden sluiten af met een eindverslag of een advies waarin antwoord wordt gegeven op de vraag die aan het beraad is gesteld. Het beraad kan gevraagd worden om zelf een prioritering aan te brengen in hun adviezen. Soms wordt het advies van een beraad gebruikt om een bredere gemeenschap te betrekken door de adviezen via een peiling of enquête aan alle Zwollenaren voor te leggen. Ook hier geldt dat met digitale hulpmiddelen veel mogelijk is, bijvoorbeeld met behulp van Open Stad software (voorbeeld Open stad toepassing: [Home | Jouw stukje Zwolle](#)) Ook kan de gemeenteraad bepalen dat de uitkomsten van het beraad via een referendum aan alle kiesgerechtigden in de gemeente worden voorgelegd.

Fase 4: Opvolgen

Direct na afronding volgt een gesprek met de raad en deelnemers, bijvoorbeeld een rondetafelgesprek. Na 9 maanden tot 12 maanden volgt een sessie met een vertegenwoordiging van deelnemers, raad en college over hoe er uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen.

¹ Zie: <https://burgerberaad.nu/burgerberaden-burgerfora/>

Datum 9 februari 2023

Representativiteit van de deelnemers

Voor een burgerberaad is het belangrijk dat de deelnemers een afspiegeling vormen van de Zwolse gemeenschap als geheel. Om te zorgen voor een zo goed mogelijke afspiegeling van de samenleving in het beraad kan gewerkt worden met een dubbele loting.

De eerste loting wordt uitgevoerd door de gemeente. Uit de gemeentelijke basisadministratie wordt op basis van de postcode een groep van 5000 inwoners van 16 jaar of ouder geloot. Uiteraard voldoet de gemeente hierbij aan de AVG. Deze groep ontvangt een persoonlijke (duidelijke) brief met uitleg en oproep om zich aan te melden en aanvullende persoonsgegevens te verstrekken. De respons op deze brief ligt waarschijnlijk tussen de 8-10% procent, zeg 500 aanmeldingen. Bij een gewenst aantal deelnemers van 100 zal uit deze groep van 500 aanmeldingen door de organiserende externe partij een gestratificeerde steekproef getrokken kunnen worden. Dit is een steekproef methode waarin de gehele populatie verdeeld is op basis van bepaalde kenmerken. Deze deelnemers worden bij aanmelding de volgende persoonlijke kenmerken gevraagd: leeftijd, gender, opleiding, inkomen en postcode.

In de tweede lotingsronde kan daarmee gericht op deze kenmerken geselecteerd worden om de ondervertegenwoordigde subgroepen/wijken etc. voorrang te geven. In de praktijk is een volledig representatieve vertegenwoordiging niet haalbaar. Dit zal wel het streven zijn bij het bepalen van de criteria voor de tweede lotingsronde. Ondervertegenwoordigde (sub)groepen zullen worden bevoordeeld in deze ronde. Wij streven in de tweede lotingsronde naar de volgende percentages bij het samenstellen van het beraad.

Kenmerk	Percentages Zwolle 2022 volgens CBS:				
Gender	Man		Vrouw		
	49%		51%		
Leeftijd	16-25	25-45	45-65	65+	
	16%	34%	30%	20%	
Opleiding	Lager onderwijs		Middelbaar onderwijs		Hoger onderwijs
	16%		48%		35%
Inkomen	Laag		Midden		Hoog
	40%		42%		18%
% inwoners stadsdeel t.o.v. totaal Zwolle	Midden	Oost	Noord	West	Zuid
	16%	15%	19%	27%	23%

Faciliteiten voor deelnemers

De raad heeft zich tijdens het debat op 6 december jl. positief uitgesproken over de voorgestelde faciliteiten en aangegeven dat praktische hobbels zoveel mogelijk moeten worden weggenomen. De gemeente gaat voor deelnemers aan het beraad de volgende faciliteiten beschikbaar stellen:

- Aanwezigheidsvergoeding á € 50,- per bijgewoonde sessie, uit te betalen na volledige deelname tot en met fase 3 (concluderen).
- Reiskostenvergoeding á € 0,21 per kilometer per deelnemer met een maximum van 20 kilometer per retour per bijeenkomst. Kosten voor gebruik OV worden volledig vergoed.
- Een vergoeding van kosten gemaakt voor kinderopvang á 10 euro per kind per uur (achteraf declareren).

Datum 9 februari 2023

- Een tolk/taalbuddy/familielid mee mogen nemen wanneer je de Nederlandse taal niet machtig bent.
- De voertaal van het beraad is Nederlands. De uitnodiging wordt verspreid in het Nederlands en Engels.

Organisatie van het beraad

Tijdens het beraad is het van belang dat er een onafhankelijk proces plaatsvindt. Daarom is het gebruikelijk om het beraad door een onafhankelijke partij te laten begeleiden. Binnen de griffie is bovendien onvoldoende capaciteit beschikbaar om het beraad zelf te organiseren en faciliteren. De griffie is tijdens het eerste deel van het lotingsproces aanspreekpunt voor vragen van geïnteresseerden.

Na het lotingsproces verzorgt de organiserende partij de organisatie en communicatie met zowel de deelnemers, inwoners en gemeenteraad over het beraad. Voorgesteld wordt om drie of vier bureaus die ervaring hebben in het organiseren en faciliteren van burgerberaden uit te nodigen om een offerte uit te brengen. De geselecteerde bureaus komen de offerte, de organisatie van- en de wijze van communiceren over het burgerberaad toelichten aan de klankbordgroep waarna deze de keuze maakt en de raad hier over informeert.

De meerderheid van de raad heeft tijdens het debat aangegeven zich te kunnen vinden in de voorgestelde organisatie van het beraad. Wel is meegegeven dat er veel belang wordt gehecht aan het communiceren over de voortgang van het beraad aan zowel de gemeenteraad als de stad. Deze communicatie zal verzorgd worden door het organiserend bureau en kan tevens verspreid worden via de gemeentelijke kanalen.

Wij stellen daarom in de uitvraag de voorwaarde dat in het communicatieplan duidelijk een sterke verbinding aanwezig moet zijn tussen de burgers die actief deelnemen (het mini-publiek) en de rest van de Zwolse samenleving (het maxi-publiek). De organiserende partij kan hiertoe eigen communicatiemiddelen inzetten en gebruik maken van de bestaande communicatie middelen van de gemeente, zoals de website, socials en open stad software.

Uiteraard wordt ook gebruik gemaakt van de gemeentelijke kanalen. Als voorwaarden stellen we dat :

- Voorafgaand aan het burgerberaad moet voor de stad duidelijk moet worden gemaakt waarom het burgerberaad wordt georganiseerd en hoe het werkt. Ook moet duidelijk zijn hoe de loting van deelnemers werkt en wat er met de resultaten van het burgerberaad gebeurt.
- Over afwijkingen ten opzichte van het ontwerp communiceert de organiserende partij met de klankbordgroep. Als de klankbordgroep dit nodig acht wordt de raad geïnformeerd over afwijkingen.
- Om zowel de raad als de stad betrokken te houden en te informeren over de voortgang van het proces wordt na iedere bijeenkomst een verslag en persbericht gemaakt en wordt om de drie weken een nieuwsbrief verstuurd.
- Ook zal gewerkt worden met een website waarop de voortgang te volgen is. De specifieke vorm hiervan is in te vullen door het organiserend bureau maar hier kan gebruik gemaakt worden van de beschikbare open stad software. Van belang is dat er een mix van digitale en fysieke middelen wordt ingezet, zodat zo veel mogelijk inwoners worden aangesproken.

Deelname van raadsleden aan sessies van het beraad.

Datum 9 februari 2023

De raad heeft tijdens het debat aangegeven geen actieve rol voor raadsleden te zien. Zodoende nemen raadsleden niet deel aan het proces en zijn raadsleden ook niet aanwezig bij het beraad. De werkgroep ziet het risico dat de gemeenteraad gedurende het beraad “op zijn handen blijft zitten” en aan het eind van een besluitvormingsproces met een eigen, afwijkend scenario komt. Dat zou de bereidheid van burgers ondermijnen om constructief mee te werken en is potentieel funest voor het draagvlak. Daarom is de informatievoorziening over de voortgang van het proces van groot belang.

Evaluatiecriteria

In de evaluatie van het beraad is het interessant om te kijken naar twee aspecten: de beoordeling van het proces en de effecten van een burgerberaad op de deelnemers. In navolging van de evaluatie het in Amsterdam gehouden beraad stellen we voor om aan de hand van de principes ervaren procedurele rechtvaardigheid en illusion of explanatory depth de evaluatie in te richten.

Procedurele rechtvaardigheid

Om inzicht te krijgen in de ervaringen van deelnemers aan het burgerberaad wordt de theorie van ervaren procedurele rechtvaardigheid gebruikt als uitgangspunt (Bleijenberg, 2021). Deze theorie is in veel verschillende domeinen onderzocht, waaronder in de context van burgerparticipatie. De theorie laat zien dat burgers het belangrijk vinden dat het contact met de overheid op een eerlijke manier verloopt en dat een rechtvaardig proces bijdraagt aan de tevredenheid met en acceptatie van de uitkomsten van een participatieproces. Wanneer deelnemers een participatieproces als rechtvaardig hebben ervaren, draagt dit tevens bij aan hun vertrouwen in de initiator ervan, zelfs als er sprake is van een uitkomst die hen onwelgevallig is. Deze reactie van burgers op het verloop van het contact met de overheid wordt het ‘fair process effect’ genoemd (Lind & Tyler, 1988).

Aan de hand van de procedurele rechtvaardigheid wordt in de evaluatie gekeken naar de ervaringen van deelnemers met het participatieproces. Vinden deelnemers dat het burgerberaad rechtvaardig is verlopen? En wat betekent dit voor hun steun voor de uitkomst ervan en hun vertrouwen in het klimaatbeleid van de gemeente?

Studies laten zien dat mensen de neiging hebben te denken dat ze ook veel weten van de dingen waar ze op detailniveau weinig kennis over hebben. Sloman en Fernbach (2017) noemen dat de ‘illusion of explanatory depth’ (De illusie van het beter weten). Ergens veel van ‘weten’ zonder belast te zijn met feitelijke kennis leidt tot sterke meningen. Gebrek aan kennis, zo liet deze studie zien, weerhoudt mensen niet van een krachtige mening. Extreme opvattingen en simplistische oplossingen komen vaak voort uit de illusie dat men wel weet hoe het zit.

Wanneer mensen zich meer verdiepen in een complex vraagstuk komen ze er vaak achter dat ze er eigenlijk minder van wisten dan vooraf gedacht en meestal gaan ze er dan ook genuanceerder over denken. Door een vraagstuk feitelijk te bestuderen en dieper na te denken over de doorwerking van oplossingen gaan mensen meer de complexiteit van het vraagstuk inzien, wat de neiging tot nuanceren versterkt. In het onderzoek naar het burgerberaad staat naast de ervaringen van deelnemers deze verandering in kennis en houding centraal. Weten deelnemers achteraf meer over het klimaatvraagstuk dan vooraf en zijn ze anders over het vraagstuk en mogelijke oplossingen gaan denken?

De evaluatie zal aan de hand van de genoemde doelstellingen en voorgaande worden uitgevoerd volgens deze vier lijnen:

Datum 9 februari 2023

1. Beschrijving van de gehanteerde aanpak (methodiek) en verloop van het burgerberaad. Aan de hand van de theorie van ervaren procedurele rechtvaardigheid en literatuur over de dialoog als deliberatieve vorm wordt onderzocht of in de gehanteerde aanpak en uitvoering de elementen van procedurele rechtvaardigheid herkenbaar zijn.

2. Inzicht verkrijgen in de ervaringen van deelnemers. Aan de hand van de theorie van ervaren procedurele rechtvaardigheid wordt onderzocht:

- (a) hoe de deelnemers het verloop van het burgerberaad hebben ervaren,
- (b) hoe tevreden de deelnemers zijn met de uitkomst en
- (c) of er sprake is van een fair process effect.

3. Inzicht in de veranderingen in kennis en houding t.a.v. het onderwerp van het mini-burgerberaad bij deelnemers. In hoeverre vinden bij deelnemers veranderingen plaats die aansluiten bij de theorie van illusion of explanatory depth

- (a) veranderen deelnemers van opvatting en
- (b) gaan ze genuanceerder denken over het onderwerp van het burgerberaad?

4. Inzicht in de opvolging en doorwerking van de adviezen

Uiteraard is het ook bijzonder relevant om te evalueren hoeveel en op welke wijze de adviezen worden opgevolgd door de gemeente Zwolle (en hoe tevreden de deelnemers, inwoners en gemeente hiermee zijn). Dit punt kan echter pas enige tijd na afloop van het beraad worden uitgevoerd en dient daarom ca. 1 tot 3 jaar na afloop van het beraad als separaat punt geëvalueerd te worden.

Communicatie

Het daadwerkelijk verzorgen van de communicatie tijdens het beraad is een taak van het organiserend bureau. Uiteraard wordt ook gebruik gemaakt van de gemeentelijke kanalen. De diverse organisaties worden gevraagd om aan te geven hoe zij de communicatie voor, tijdens en na het beraad willen vormgeven. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan de frequentie van communiceren, de communicatiemiddelen en de toegankelijkheid van de communicatie. Als voorwaarden stellen we dat :

- Voorafgaand aan het burgerberaad moet voor de stad duidelijk zijn waarom het burgerberaad wordt georganiseerd en hoe het werkt. Ook moet duidelijk zijn hoe de loting van deelnemers werkt en wat er met de resultaten van het burgerberaad gebeurt.
- Over afwijkingen ten opzichte van het ontwerp communiceert de organiserende partij met de klankbordgroep. Als de klankbordgroep dit nodig acht wordt de raad geïnformeerd over afwijkingen.
- Om zowel de raad als de stad betrokken te houden en te informeren over de voortgang van het proces wordt na iedere bijeenkomst een verslag en persbericht gemaakt en wordt om de drie weken een nieuwsbrief verstuurd.
- Ook zal gewerkt worden met een website waarop de voortgang te volgen is. De specifieke vorm hiervan is in te vullen door het organiserend bureau maar hier kan gebruik gemaakt worden van de beschikbare open stad software. Van belang is dat er een mix van digitale en fysieke middelen wordt ingezet, zodat zo veel mogelijk inwoners worden aangesproken.

Planning

Datum 9 februari 2023

<i>Maart / april 2023</i>	<i>Mei 2023</i>	<i>Juni 2023</i>	<i>Juli 2023 (eerste helft)</i>
Werving organiserend bureau	Werving deelnemers: 1 ^e ronde lotingsronde door gemeente	Werving deelnemers: 2 ^e ronde lotingsronde door organiserend bureau	Informatiebijeenkomst deelnemers
Werving voorzitter	Communicatiemiddelen ontwikkelen door organiserend bureau	Voorbereiding bijeenkomsten	Voorbereiding bijeenkomsten
Experts zoeken	Locaties bepalen	Informatiebijeenkomst raadsleden (technische briefing door organiserend bureau)	Informatie 1 ^e bijeenkomst toesturen
Werving gespreksleiders door organiserend bureau	Catering bepalen		
Start communicatie vanuit gemeente			<i>Juli 2023 (tweede helft)</i>
Data bijeenkomsten bepalen			Zomerreces
Voorbereiden loting			
<i>Augustus 2023</i>	<i>September 2023</i>	<i>Oktober 2023</i>	<i>November 2023</i>
Zomerreces	Start van het beraad: 1 ^e bijeenkomst	2 ^e bijeenkomst	3 ^e bijeenkomst
	Verslag 1e bijeenkomst en informatie 2e bijeenkomst toesturen	Verslag 2e bijeenkomst en informatie 3e bijeenkomst toesturen	Verslag 3e bijeenkomst en informatie 4e bijeenkomst toesturen
<i>December (eerste helft) 2023</i>	<i>Januari (tweede helft) 2024</i>	<i>Februari 2024</i>	<i>Maart / april 2024</i>
4 ^e bijeenkomst	5 ^e bijeenkomst	Laatste bijeenkomst	Afronding en opleveren rapport / adviezen / aanbevelingen voor de gemeenteraad

Datum 9 februari 2023

Verslag 4e bijeenkomst en informatie 5e bijeenkomst toesturen	Verslag 5e bijeenkomst en informatie 6e bijeenkomst toesturen	Verslag laatste bijeenkomst toesturen	Bespreking in de gemeenteraad
November 2024			
Opvolgessie met een vertegenwoordiging van deelnemers, raad en college over de implementatie van de aanbevelingen.			